

MAJORIA HAUNDIAREKIN

*(Gabriel Arestik euskerara eman zezan, Bladi
Oterok berak eginikako hautaera.)
(Zati bat)*

MAJORIA HAUNDIARI

Hemen dago, kantuz eta arimaz, maitatu zuen
gizona, bizi zena, barrenetik hil zena, eta egun
batean kalera atera zena: Orduan oro konpreniturik,
bere bertso guztiak urratu zituen.

Hala da, hala zen. Begietatik habuina
dariola, amodioaz hordirik, gau batean
atera zen, nora jakin gabe ihesi:
Heriotzearen usainik etzegoen leku batera.

Bakezko olak, mandio kulunkatuak,
hala zituen besoak, airean sua bezala;
bularraren kontra odolezko olatuak,
gorputzetik, begira, gorrotozko uhin haundiak.

Honera! Hel! Ene! Airetik doaz hegazi,
zeruaren kontra, aingeru ikaragarriak;
itsasoaren bizkarretik doaz, portuz portu,
iheri, metalezko arrain bildurgarriak.

Bakean bizi den gizon baten truk ematen ditut
nire bertsoak. Hemen dago, hezurrez eta haragiz,
nire azken borondatea. Bilbon, aprilaren
hamaikan. Bladi Otero.

H A S I E R I A N

Bizia galdu badut, eta aldia, eleztun bat
bezala uretara bota nuen guztia,
sasi artean kantua galdu badut,
hitza geratzen zait.

Gosea sufritu badut, eta egarria, nirea
zen eta gero ezer etzen guzti hura,
isilik itzalak segatu baldin baditut,
hitza geratzen zait.

Nire lurraren aurpegi garbi izugarria
ikustearren begiak zabaldu banituen,
ezpainak apurtu arte kantatu banuen,
hitza geratzen zait.

Gero negar egiteko, isilduko gara orain?

R. D.

Nire begiak mintzatuko lirake, nire ezpainak
mututuko balira. Itsu geratuko banintz,
nire eskumako eskuak segituko luke
mintza, mintza eta mintza.

Esan behar dut: "Ikusi dut". Isiltzen naiz
begi hertsirik. Ezetz, ikusi eztudala esanen
banu, gezurra esanen nuke,
mintza, mintza eta mintza.

Baina gehiegi eta gehiegi isildu behar dut,
eta hainbeste esaizun egonik, begiak hertsituko
banitu, egun guztian egonen nintzake
mintza, mintza eta mintza.

Argiro dagoena ikustetik libra gaitzala
Jainkoak! Tristura. Nire eskuak ebakiko
banitu, nire odolak jarraituko luke
mintza, mintza eta mintza.

G U R E K I N

Kafe etxe honetan
jarten zen Jaun Antonio
Machado.

Isilik eta
misterioz, herriarekin
bildu zen, luma
iharrausirik,
hautsa
astindurik,
joan zen...

GAUEZ LEHOIA

Aurpegia bihur, Ludwig van Beethoven,
esaidazu ze haize sartzen zaitzun begietan,
Ludwig; nolako itzalak doazin eta datortzan, van
Beethoven; ze haize alferrek eskobatzen duen
lekuaren hutsa... Esaidazu zer
entzuten duzun, ze itsaso apurtuk
zure belarri gorraren hondamendia jaten duen;
aurpegia bihur, Ludwig, hautsezko
maskara jira eta buelta,
esaidazu ze argik igurzten duen
zure errauts hezezeko ametsa;
aurpegia bihur, heriotz ondoko
kapitaina; Ludwig van Beethoven,
gauetz lehoia, kapitel hozena!

E L K A R R E K I N

Lur hau, denbora hau, jaio nintzenetik nirekin datorren
usteltasun izugarri hau
(lur triste eta eder baten semea bainaiz,
harrizko eta eguzkizko ametsa,
denpora mingots baten semea bainaiz,
historiatik apart gertatzen dena):
nire oinetatik azken esperantzari
hezurrak kendu arte tiratzen duen lur honek, denpora honek,
eznaute bentzutuko,
eskua baitoakit eta beste bati lotzen zaio,
eta hau beste bati, eta guztien artean katea bat
egiten da, zuri lotzen nerautzuna!

O R A I N

Bideak.
Sorbaldetan eguzkia,
batera doazi.
Badaude. Beti daude
bideak.

mundu honetan gizon batek egin zezakeen zorakeriarik haundiena hori baita: heriotzearekin ez gatazka, hil, beste gabe.

I

Niri eta zueri orori deituko digute.
Zuk eta nik eta guztiok eginen ditugu
goardiak heriotzearen aurrean.
Eta arriskua izanen da,
bala batena.
Ongi dakizue. Nire, zure eta
guztion bila etorriko dira.
Bai zure bila ere.
(Hemen ezta inor
salbatuko).
Eskribiturik dago. Zure izena gertu dago,
paper batean ikaraz. Nun dio:
abel, abel, abel edo zu, ni ta oro...

II

Baina zuk, Anso Herri,
hitz zabalak esaten dituzu,
aireak eztaramazkienak.

AURRE ALDEKOA

Aspaldi honetan pausoa arindu behar da
eta itsasora atera; airea egoki dago.
Gizonak, zuen sorbaldak eztira aingeruak,
gora sorbaldak eguzki berriaren azpian.

Hau da itsasoa, eta harma haek zarata
haundiarekin desegiten direnak.

Gizonak, altza, jaso, gora,
zuen arbolak bakera doazila.

Espania, nire ariman arantza.
Nire ariman hezurra ta arima.
Ken nire eskuetatik kaliza.
Lot nezazu zure gerrira, ama.

JENTEAREN ARTEAN

Faltako zait airea;
ura;
ogia;
badakit.
Airea, inorena eztena.
Ura, egarrituarena dena.
Ogia... Bai, faltako zaizkit.
Baina ez fedea.
Aire guttiago eta gehiago.
Egarriago eta haundiagoa.
Hala da, bai, geroago eta haundiagoa
izanen da.

P O E T I K A

Eskribitzen dudanean
hitz egiten dut.

L O G R O Ñ O

Hemen, hibai honen ondoan
egia diot,
harrian eta airean sentitzen naiz
gatzelania.

GURE POETAK

Logroñoeko lurretan Bertzeo.
Borgoiniako lurretan Bertzeo.
Frantzian eta Espainian Bertzeo.
Gontzalo Bertzeogandik
hurbil eta hurruti.

URREKO PALOA

Kontuz!

Amerikak jokutzen du ezpatakin,
urrea defenditzearren.

EGUZKIAREN ZUZENA

Lehen barrenera begiratzen nuen.
Orain, aurrez aurre, kanpora.
Lehen ziren itzal isilak.
Orain, sendaren ganean, eguzkia.
Eguzki zuzenak iratxekitzen ditu
lehen itsurik zeuden mendiak.

KALEZ KALE

Kalerik kale,
plazarik plaza,
ikusi nituen hiriak,
zimentua eta erramua,
bertan bizi izan nintzen,
Madril, Paris, Bilbo ta Bartzelona,
nire fedearen
etxea,
jente
ikusia, dendak,
portaleak,
haizetan, eguzkitan edo euritan,
kalez kale
eraman nuena,
hala nola
kaleko zakurra,
kaleko laguna,
kaleko adiskidea.

ERRUSINOLARIK EZ UXA

Orain egia esanen dut.
Eztiot nitzaz ezer, urrikal zaitetze,
oharkabeko bidegabearen arima, mintza.
Orain egia esanen dut, baina
egiaren barrenean, urrezko gaztelua,

udazkenean datorren gizona, entzun.
Esan, eskalea, egia dohainik,
ezpainak argitasuna isurten duen
bazter garbia.
Udazkenean datorren gizona,
kontuz ibil,
isiltasuna urrea baita.
Mintza,
ezkiak, zumarrak, eguna edert,
berriz ferdet.
Orain
egia esanen dut,
Egun hondatuak,
altza,
jaso
nire hotza.
Denbora galdu sakona
berriz ere, pasa
goadalkibir borobila.
Orain.
Pasa ta segi, itzaletik
datorren gizona.
Kantu isila.
Lepoan harri bat zendukala bota zenuen
zure burua uretara.
Egunaren argia:
Leihoan geldi
zapal.
Ez. Itzalezko
pila.
Mintzatu ere gabe.
Bihurtuko naiz.
Orain hasten da
euria.
Hola zegoen goiza,
maitatu zindudanean.
Denboran sartzen naiz,
Duero hibaiaeren moduan
noa.
Bilatzen dut,
sustraitu nahi naiz,
ilunean mugitzen naiz.
Nungo koba.

Ezagutu gabeko koba biribila.
Frantziska Sanchez, erdu nerekin.
Itsu mustuan, elurra makinaturik
udazkenean
datorren gizona.
Oharkabeko bidegabearen arima, ez.
Egun ilunak.
Portaloian botarikako gauak.
Argia.
Anketako mintzoa. Itsaso
urdina.
Urrezko gaztelua,
atzera: bildurrak
jaten baitzaitue.
Esan palmera,
ezpainak ikusteko
bazter garbia.
Aitanako mendia.
Espainiako
bazter garbia.
Atzo.
Gizona dator,
baina eztakus.
Reusko arrosa.
Herriaren kantu
biluza.
Orain egia esanen
dut.
Orain hasten da
elurra...
Hola zegoen goiza,
ahaztu zindudanean.
Egunaren atea
zabal zazu,
ama.
Begira ama,
nola datorren
zauriturik.
Oharkabeko
bidegabearen arima.
Kanta bezate
ezkiek, bai,
gehiago,

gehiago,
dena izan dadin aurrerantzean argitasuna.

A H A T E A

Ahatea banintz, iher egiteko,
mundutik zeihar iher egiteko,
ahatea,
pasaportetik gabe ibiltzeko,
ezer egiten ez-tuenaren antzean.

Ahatea.

Ahatexka ibiltaria.

Ifarreko zilarra.

Egoieko urrea.

Jainkoa, ahatea bihur nadin.

Zertarako hainbeste iskanbil.

hainbeste paper busti
eta hainbeste maratil?

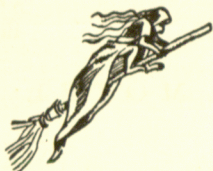
Ahate bat.

Begira horri, hibaitik
bere kornetarekin datorren
horri. Gustatzen zaitzu?

BIGARRENEZ GABRIEL ZELAIAREKIN

Atea herstearekin hasten naiz,
balkoia zabaltzen dut eta nola dagoen karrika,
zeinbat jente
ezagutzen etzaituena, begiratzen didate
eta bizkarra
ematen didate, honen ostean nork
erantzuten du, zuk bai konprenitzen nauzu,
ezin liteke,
nire bizia ezta oraindik akabatu,
eta beste egun batean eskribituko dizut.
Gaur
mintza gaitезin. Zuk diostazu
eskribitzeko, argitaratzeko. Oker zaude.
Nahi aina eta ahal aina
eskribitzen dut, baina argitaratzen,
bakarrik, ze arraio, uzten didatena.
Beste pitxar bete edanen dugu. Morroia,
garagarno haboro ekar.

Esaten nizun kontent nagoela,
Zure *Antolojia Txikia*
liburu haundia da. (Jainkoak libra gaitzala
liburu lodi eta neskatxa itsusietatik).
Liburu bat berez zabaltzen da,
uhinaren moduan.
Erre nahizu? Ederki,
zure gutunean zeinbat
astakeria diozun.
Egia da: *Ahal nuena*
bete nuena.
Baina utziozu Pilatosi
eta malenkoniari.
Nork deitzen du, nork
erantzuten du, biok
sobera dakigu eta
eztaukagu zergatik
gutunekin denbora alferrik
gal.

ERRIMINA

Bere Erria maite daben
edonorentzat.

EGAZTADA OKERRA

Ibili nintzan ibil,
zorionaren urbil,
baso ezeetaz, mutil,
eskuan leizar-makil,

Orlegien kadena
iluntzetan lilura.
Goizetan guztiz bakez
grina-indar eta lera.

Oro nitzat olerkoi:
Poz, atsekabe, goibel...

Aratzaren pozetaz
gaien iluna gibel.

Egutsaren bakean
biozkadak bidazti;
mendi-aize biguna
poz arrotzen abesti.

Egztada okerre
alde nintzan geuretik.
Ona zapuztu neban,
negarrez nago ordutik.

M O T E L

Berein burutasunek
naukie itun:
Zer dala-ta aberritik
alde ete nun!

Gorputza bero eta
gogoa otz;
tropikuko aroak
grinak zorrotz.

Urre-egarriz arrotzak
biotz-lizun.
Lurralde gaikoi ontan
pozak urrun.

Erri eta etxe-min
gogo-motel;
uste bako bideetaz
oinak tentel.

Lora barik zelaia
oler-antzu (1).
Gogaien arantza ilun,
deskeilatsu.

“Oa aberrira” dinost
barnak, ozen.

“Ezin daikek, luzaro,
iarrai emen”.

Aberria istea, bai
zorakeri!
Ñeurtitzok bediz besteen
erregarri.

O L D O Z T E N

Zer dala-ta alde neban
geure aberritik,
etxeko ta adiskideek
negarrez itxirik?!

Gal neban goiz garbien
pozezko bizitza!
Eta iluntze kadenen
olerki egoitza!

Soin beroan otz-otzik
daukat, ba, gogoia;

gomutak atsekabe
barnaren giroa.

Ixilik inguruak
ots bako ixilean;
malkoek askatasun
ezi goibelean.

Zer dala-ta, baina, alde
neban geureekandik,
ta gogoia erauzi
pozezko larretik!?

E R R I M I N A

Dei ta dei daukat Aberria,
dei sarkorrez, egun eta gau.
Ezin daikek atsekabe au
iasan: neke iat atzerria.

Geureekandik asau ta goibel
luzaroan ezin naiteke.
Gomutapen garbiak naukee
galdu-pozkidan gogo-motel.

Euskal-mendien oiartzunak
ulu daragizte tamalen

zaurian, ta arantza zorrotzen
ikutzuz malkoak biotzak.

Gomuten zidorrak biziro
ioataz irudimena aize.
Dana arrotza barruan eze,
aantzigaitz iataz geureen oro.

Geure gurasoak datzazan
lurraren bake orlegia!
Zugandik landa atsekabia
ugari toki guztietan.

A R T E G A

Iluntzea da!
Tropikuko iluntze sargoria,
Gogo minduaren ezaldia
durduxtu iata.

Amesak ernai,
Karibe-itsas-ertzera eldu naz,
erriminez ganezka barna: Arnas
garbiz ezo nai.

(1) *oler-antzu* = olermenez antzu

Ortzian zurbil
ilargi betearen zidarra.
Ugin-otsak urrunen didarra
dakast oroiz bil.

Amesa ba'litz
egia onen sorbatz goibela!
Itzarrik nago, baina, tamala
azazkatu naiz...

POZKIDA BARIK

Igande goiza!
Pozkidarik bako igandea!
Ez mezarako astirik, ez...
Oro lan utsa.

Au mingotsa da!
Aulan izatekotan ez dot

nai bizitza, Leen bait leen nai
Euskalerrir'a [nik,

Gorroto baidot
diruzalekeria. "Ogi
utsez ez da bizi gizona..."
Gai utsa iguin dot.

B A K A R T A D E A

Tropiku'ko goiz gorria!
Ez daukak Euskalerrir'ko goizen
garbi atsegingarria.

Ondartza-maurtuan nago,
tamalak itsas zabalez aske,
berein burutasun ego.

Bakartada itzela ingurun
ixil, eresi itunenak ioten,
itsasoren otsak lagun.

Munduaren azken-ertza
dirudi lurralde goibel onek:
Osertza, ura ta ondartzza...

Olerki arrotza sorbatz,
begiak ezko, oldozkun goibelak
doakidaz aberrirantz.

Eta urdinak so egiten
dodaz urrunen anotsak barne
entzumenean dei ozen.

ORO ARROTZA

Arrotza tokia.
Arrotzak lagunak.
Arrotza ortzia.
Arrotza lana be...
Arrotza gutzia!

Gai arruntetzaz mintza
natxakee gaztelera
-italera naasteaz,
euskera bularrean
bultzaka.

Oneikaz ezin mintza
Alighieri'z, ez ta
Paganini'z be: Tolez
bakoa da ba euron
irrika.

Arrotza tokia.
Arrotzak lagunak.
Arrotza ortzia...
Au da bizikera il
ta negargarria!

Banbu-pean nago
bazkaritan,
lau italiar lagun
baranoan.

—Tamalak gizon ok—.
Bigun deutse,
elea erestsu,
ermina (1) autu.

ABERRITIK LANDA

Aberritik landa
ez dago zorionik.
Ez eta pozezko
egun argi ta alairik.

Itxi nitun baso
ezeetaz gogoa uzu;
soina adore bage
xede igigarriz antzu.

Aberritik urrun
poza be atsekabe.

asau diruz baino
aberrian txiro obe.

Gogoak egon nai
ez daun tokian ez du
soinak toki onik:
Oba leen-bait aldendu.

Erbestean bizi
baino oba aberrian il,
gogoa gentzaz ta
norberetarrak urbil.

AU TAMALA!

Mozkortu egin gura dot;
mozkor-mozkor:
Erri-min au uxatuteko
aalik bizkor.

Txiribogin! edaria;
gorri nai baltz.
Ta gogorra ba-da oba
saminontzat.

Boaz nigandik mingotsok,
eta betoz,
galdu nitun poztasunak
oldar osoz.

Ezin daiket aulan iraun,
beti goibel,
atsekabeen tontorrean
gogo-motel.

Kantau daidan neurekautan,
bertso ixilez:
Malkoen eresi meiak
suntsi beitez.

Klinkada bat..., iru, lau,
Au tamala! [bost...]
Minak kentzekotan, geitu
edan-ala.

AURRAITZ.

(1) *ermina* = *errimina*.